727/05

Den 27. juni 2005 blev i sag nr. 64.478:

xx xxxxxxx
xxxxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har olieforureningsforsikring i Topdanmark Forsikring A/S, klager over, at selskabet har afvist at yde forsikringsdækning i forbindelse med, at klageren har modtaget påbud fra H. Kommune om undersøgelse af jordforurening.

Selskabet har ved sin advokat afvist at yde forsikringsdækning under henvisning til, at klageren ved at holde sig i uvidenhed om tankens fabrikat mv. har overtrådt de krav, som kan stilles til en tankejers "burde viden", ligesom han har haft kendskab til, at de regler i oliebekendtgørelsen, som netop skal sikre, at tankens fabrikat hurtigt kan identificeres, ikke er blevet overholdt.

Det fremgår af sagen, at der den 10/3 1975 var blevet nedgravet en kugleformet plasttank med tanknr. 1607 på 2.500 l fremstillet i 1975 af virksomheden AJVA Plast A/S på klagerens adresse i forbindelse med opførelse af hans hus på ejendommen.

Klageren har oplyst, at han efter at have set et produktblad for en kugletank produceret af virksomheden B. Christensen havde anmodet sin arkitekt om at fremskaffe en sådan tank. Selskabets advokat har hertil bemærket, at denne oplysning, herunder det præcise indhold af instruktionen til arkitekten, ikke nærmere er blevet dokumenteret.

På en faktura af 21/4 1975, som klageren havde modtaget fra V. VVS, er det angivet, at der var blevet leveret "1 stk. 2500 l Kugletank", og efter det oplyste var klageren herefter gået ud fra, at det var et eksemplar af kugletanken produceret af B. Christensen, der var blevet nedgravet på hans ejendom. Ifølge klagerens egne oplysninger havde han hverken modtaget et eksemplar af tankattesten eller en original pejlestok til tanken, hvorpå navnet AJVA ville være angivet.

I 1978 havde H. Kommune anmodet om at modtage en tankattest for tanken, og i henhold til klagerens oplysninger havde han herefter anmodet V. VVS om at sende en tankattest til kommunen. Kommunen havde modtaget tankattesten den 28/9 1978. Ifølge klagerens oplysninger havde han ikke i denne forbindelse modtaget et eksemplar af tankattesten.

I skrivelse af 23/2 2004 til klageren har H. Kommune bl.a. oplyst, at kommunen havde fundet en tankattest på en ulovlig AJVA tank i byggesagsmappen for hans ejendom. På baggrund heraf havde klageren i skrivelse af 19/3 2004 anmodet H. Kommune om tilladelse til udskiftning af tanken.

Kommunen havde synet tanken den 29/4 2004 og havde i den forbindelse konstateret, at tanken var bulet op og revnet i bunden.

Det fremgår af sagen, at A. Olie på forespørgsel fra Oliebranchens Miljøpulje har oplyst, at selskabet ikke aktuelt havde været olieleverandør for klageren, idet selskabet ikke havde faktureret klageren for ydelser siden 1990. A. Olie havde ikke været i besiddelse af dokumentation for klagerens henvendelse, herunder det nærmere indhold af klagerens oplysninger om tanken, men det var muligt, at klageren telefonisk havde kontaktet selskabets kundeservice. Da der ikke havde bestået et kundeforhold mellem parterne, havde selskabet muligvis henvist til AA.S.&T.S. A/S som en virksomhed, som kunne foretage en rensning af tanken. A.A.S.&T.S. A/S har over for Oliebranchens Miljøpulje bekræftet, at virksomheden havde renset tanken, men ikke oplyst klageren om, at tanken kunne være ulovlig. Rensning af olietanke udgjorde i øvrigt kun en lille del af virksomhedens arbejde, og virksomheden var ikke specialist vedrørende olietanke.

Selskabets advokat har i skrivelse af 5/7 2004 til klageren meddelt, at den eventuelle olieforurening ikke var dækket af forsikringen. H. Kommunen var tillige blevet informeret om afgørelsen.

I det endelige påbud af 9/7 2004 fra H. Kommune er det bl.a. anført, at revnen var gennemgående, hvorfor der var stor sandsynlighed for, at der var sket en jordforurening. I påbudet er det endvidere anført, at klageren havde oplyst til H. Kommune, at han i 2001 havde bestilt en rensning af tanken hos sit olieselskab A. Olie, og at tanken var blevet renset den 18/9 2001 af firmaet A.A.S.&T.S. A/S. Ingen af disse virksomheder skulle have reageret på klagerens oplysning om, at der var tale om en kugletank på 2500 l.

I skrivelse af 9/7 2004 til selskabets advokat har H. Kommune bl.a. anført, at kommunen fortsat ikke vurderede, at ejeren (klageren) - på det foreliggende grundlag - vidste eller burde vide, at tanken var ulovlig. Videre er det oplyst, at der flere gange i den lokale presse havde været orientering til kommunens borgere om den påbudte sløjfning af AJVA tanke. Første gang havde været den 18/7 1987 i en annonce i Frederiksborg Amtsavis.

I forbindelse med korrespondancen mellem H. Kommune og selskabets advokat har kommunen i skrivelse af 5/8 2004 bl.a. anført:

> "Uanset vor annoncering i UgePosten i sommeren 2002 vurderer vi, at B.E. [klageren] har været i god tro, da han ikke på noget tidspunkt ses at have haft anledning til at betvivle tankens fabrikat og type - bl.a. fordi han hele tiden har været i besiddelse af produktbladet for B. Christensen Kugletanken og ikke har haft viden om, at der kunne findes andre fabrikater.
>
> Det er korrekt, at vi først fra efteråret 2003 har indledt en målrettet kampagne over for (ejerne af) AJVA-kugletanke. Men som det fremgår har vi i flere annoncer i de lokale blade informeret om forholdene, hvorved vi har opfyldt vores forpligtelse. Annoncen i 2002 blev endda bragt 2 gange i sommerperioden, hvor UgePosten tillige omdeles til sommerhuse. Desuden har vi selvfølgelig løbende sanktioneret over for

tankejere, når vi i forbindelse med vor øvrige sagsbehandling - typisk ved hushandler og forespørgsler - er stødt på ulovlige tanke."

Klageren gør over for nævnet gældende, at selskabet skal anerkende skaden som dækningsberettigende.

I skrivelse af 12/8 2004 til nævnet har selskabets advokat bl.a. henvist til, at forsikringen ikke dækker, såfremt forureningen stammer fra installationer, som sikrede vidste eller burde vide ikke opfylder offentlige forskrifter herom indeholdt i olietankbekendtgørelsen, hvilket er i overensstemmelse med jordforureningslovens § 49, stk. 2, nr. 2. Videre har advokaten henvist til, at klagerens AJVA tank skulle have været sløjfet i 1987, jf. § 1 i AJVA tankbekendtgørelsen. Da der i § 30 i olietankbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 829 af 24/10 1999) er henvist til disse regler, har den manglende sløjfning tillige indebåret en overtrædelse af olietankbekendtgørelsen. Omkring sikredes 'burde viden' har advokaten henvist til forarbejderne til jordforureningslovens § 49. Af skrivelsen fremgår videre:

"Det er på denne baggrund min vurdering, at klageren burde have sikret sig en kopi af tankattesten og ikke blot have nøjes med en faktura fra et VVS firma, hvor tanken alene var sporadisk omtalt - i modsætning til en egentlig faktura fra selve tankproducenten.

I øvrigt ville en nærmere sammenligning mellem fakturaen fra V. VVS og det produktblad om kugletanken, som klageren var i besiddelse af, have afsløret, at da klageren havde fået leveret en olietank på 2500 l, kunne der ikke være tale om den samme tank som beskrevet i produktbladet, da der her var omtalt en tank med et volumen på 5000 l.

Det er endvidere angivet i produktbladet under overskriften 'myndighedskrav', at ikke alene skulle de to tankattester, der skulle følge med tanken, afleveres ved anmeldelsen til kommunen, men herudover skulle det ovale skilt (hvor fremstillerens navn samt fabrikationsnummer mv. var angivet) sættes på påfyldningsstudsen. Klageren havde således kendskab til de krav til nedgravede tanke, som var angivet i § 4 og § 5 i den dagældende olietankbekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 171 af 29. marts

1974). Der findes tilsvarende regler i § 11, § 13 og § 14 i den nuværende olietankbekendtgørelse.

Klageren havde imidlertid også kendskab til, at der ikke - som krævet - var fulgt tankattester med tanken, og det må formodes, at klageren i løbet af de 29 års ejertid må have konstateret, at der ikke var påsat noget tankskilt på påfyldningsstudsen. Det fremgår således af de fotos, der er taget på ejendommen, og H. Kommunes brev af 9. juli 2004, at der alene var et tankskilt (hvoraf det fremgik, at der var tale om en Ajva tank) på selve tanken. Det må derfor lægges til grund, at klageren har haft kendskab til, at reglerne i den dagældende olietankbekendtgørelse blev overtrådt.

Trods klagerens kendskab til, at der eksisterede en tankattest, som H. Kommune kom i besiddelse af, har han tilsyneladende intet gjort for at sikre, at den tank, som rent faktisk blev leveret og gravet ned på hans ejendom, var en kugletank produceret af B. Christensen. Udover ved selve erhvervelsen af tanken havde klageren en naturlig anledning til at sikre sig et eksemplar af tankattesten, da han i 1978 anmodede V. VVS om at sende en tankattest til H. Kommune, samt da H. Kommune efterfølgende annoncerede i lokalpressen vedrørende Ajva tank bekendtgørelsen.

Det forhold, at klageren åbenbart i 2001 rettede henvendelse til A.-Olie vedrørende rensning af tanken, og at A.A.S.&T. gennemførte en rensning af tanken, kan ikke tillægges nogen betydning. Selv i tilfælde af at de omtalte virksomheder burde have reageret på tankejerens oplysninger, ville det således stadig til enhver tid være tankejerens ansvar, at hans tank var lovlig. De foreliggende oplysninger tyder imidlertid ikke på, at virksomhederne havde anledning til at reagere, bl.a. henset til at de åbenbart ikke havde forpligtet sig til at gennemføre en egentlig gennemgang af tankinstallationen, og at der findes lovlige kugletanke (som f.eks. den omtalte tank fra B. Christensen)."

Med hensyn til den pligt, der påhviler tankejere om dels at skaffe sig oplysninger om tankens alder og fabrikat, dels at sikre sig, at olietanken er lovlig, har advokat henvist til Østre Landsrets domme af 2/11 1998 og af U2000.1883/2Ø, som ifølge advokaten må

tages som udtryk for, at en tankejer har en selvstændig pligt til at undersøge de nærmere forhold vedrørende sin olietank, herunder tankens lovlighed, uanset om han er blevet gjort individuelt opmærksom herpå af sin kommune. Videre har advokaten henvist til ankenævnskendelse nr. 54.695, hvor nævnet fandt, at en olietank omfattet af AJVA tankbekendtgørelsen ikke opfyldte de offentlige forskrifter i olietankbekendtgørelsen, og selvom den pågældende tankejer var i besiddelse af den originale tankattest, havde han ikke foretaget sig tilstrækkeligt for at sikre sig olietankens lovlighed. Ved dom af 26/2 2003 nåede Retten i B. frem til samme konklusion, hvorfor det indklagede selskab blev frifundet. Videre har advokaten bl.a. anført:

> "Såfremt Ankenævnet for Forsikring måtte nå frem til, at klageren i denne situation skulle være omfattet af forsikringsordningen, ville dette i øvrigt medføre en yderst uhensigtsmæssig retstilstand.
>
> I tilfælde af at en tankejer ved køb af en Ajva tank har levet op til sine forpligtelser (som de f.eks. er beskrevet i lovens forarbejder) og har sikret sig en kopi af tankattesten og opbevaret denne sammen med ejendommens øvrige vigtige dokumenter, bør der fortsat ikke herske tvivl om, at tankejeren burde have vidst, at tanken ikke har opfyldt olietankbekendtgørelsens regler, såfremt tanken ikke rettidigt blev taget ud af brug, hvorfor der ikke er forsikringsdækning for en efterfølgende olieforurening fra denne tank.
>
> Oplyser tankejeren derimod overfor forsikringsselskabet, at han har undladt at sikre sig en tankattest, således at han ikke har haft kendskab til, at der var tale om en Ajva tank (hvilket oftest vil være en oplysning, som forsikringsselskabet ikke vil have mulighed for at efterprøve nærmere flere år efter købet af tanken), vil der i givet fald være forsikringsdækning.
>
> Der vil således ved en sådan afgørelse være indført en grotesk retstilstand, hvor den tankejer, som har undladt at opfylde sine forpligtelser i forbindelse med købet af olietanken, stilles bedre end den tankejer, som har levet op til sine oprindelige forpligtelser, hvis de begge efterfølgende undlader at sløjfe deres olietank i henhold til kravene i Ajva tank bekendtgørelsen.

Konklusion

Sammenfattende er det min konklusion, at lægges klagerens oplysninger til grund, må det antages, at han ikke har haft positivt kendskab til, at han havde en Ajva tank, som ikke var blevet sløjfet i overensstemmelse med bestemmelserne i Ajva tank bekendtgørelsen.

Det er imidlertid samtidig min konklusion, at han ved at holde sig i uvidenhed om tankens fabrikat mv. har overtrådt de krav, som kan stilles til en tankejers 'burde viden', ligesom han har haft kendskab til, at de regler i olietankbekendtgørelsen (om placering af tankskilt på påfyldningsstudsen), som netop skal sikre, at tankens fabrikat hurtigt kan identificeres, ikke er blevet overholdt.

Selv i tilfælde af at klageren ved købet af tanken havde grund til at antage, at der var tale om en kugletank produceret af B. Christensen, burde klageren ved vedtagelsen af Ajva tank bekendtgørelsen og H. Kommunes annonceringer herom i lokalpressen i 1987, 1991 og 2002 have sikret sig, at der ikke i stedet var tale om en Ajva tank omfattet af bekendtgørelsen. Det skal i den forbindelse understreges, at klageren vidste, at han havde købt en kugletank, og det fremgik udtrykkeligt af både selve bekendtgørelsen og kommunens annonceringer af denne, at de ulovlige Ajva tanke var kugletanke.

Herudover havde klagen kendskab til, at H. Kommune var i besiddelse af tankattesten, og at denne således kunne indhentes uden besvær."

Klageren har i skrivelse af 1/9 2004 til nævnet bl.a. henvist til, at tanken er anført som "Kugletank" i fakturaen, hvorfor der efter klagerens opfattelse er tale om et navn og ikke en almindelig betegnelse. Videre har han nærmere redegjort for omstændighederne vedrørende sine forhold til de forskellige olieleverandører. Han har endvidere bl.a. oplyst, at han i første omgang havde overvejet at købe en tank på 5.000 l, hvilket også er den størrelse, der fremgår af produktbladet. På grund af pladsforholdene havde han

imidlertid valgt at købe den mindre 2.500 l. tank. Klageren henviser til, at de to tanke er fuldstændig identiske bortset fra størrelsen. Videre har han bl.a. anført:

"Da jeg skulle vælge olietanken var det forsiden af produktbladet der var interessant for mig. På bagsiden står der hvordan tanken skal installeres og håndteres om tilladelser og anmeldelser til bygningsmyndighederne. Disse ting har arkitekten/tilsynet taget sig af, det er normalt i byggesager - det er en del af deres arbejde. I øvrigt står der på bagsiden at begge attester skal sendes til kommunen - d.v.s. der er ingen til bygherren. Hvis det var sket på den måde som angivet på produktbladets bagside ville jeg alligevel 'kun' have haft produktbladet.

Da jeg ikke havde nogen grund til at have mistillid til min arkitekt var jeg fuldstændig overbevist om at tanken var en B. Christensen Kugletanken, det er også derfor at jeg har opbevaret produktbladet i 29 år. Hvis jeg blev i tvivl om noget omkring tanken kunne jeg blot tage produktbladet frem.

Derfor reagerer jeg ikke på kommunens annoncer da jeg er fuldstændig overbevist om at det ikke er en Ajva tank jeg har liggende og ikke føler jeg har grund til at være i tvivl om dette.

Det er i øvrigt sørgeligt at historien 29 år efter gentager sig. Da Q8 har meldt arbejdet færdigt og sendt fakturaen konstaterer jeg sammen med U.I. fra H. Kommune at ingen af os har fået tankattester ligesom der mangler skilt på påfyldningsrøret. …
Det er korrekt at der på selve tanken er et tankskilt men da jeg ikke har været på pladsen da tanken blev leveret og gravet ned har jeg først set skiltet da tanken blev gravet fri. Skiltet sidder ca. 1,5 m under jordoverfladen."

Selskabets advokat har i skrivelse af 30/9 2004 til nævnet bl.a. anført:

"Med hensyn til omtalen af den leverede tank på fakturaen af 21. april 1975 fra V. VVS er det korrekt, at ordet 'kugletank' er stavet med et stort 'K'. Navnet på den pågældende kugletank er imidlertid ikke 'Kugletank' men derimod 'Kugletanken'. I øvrigt er Kugletanken i produktbladet fra B. Christensen stavet vilkårligt med både stort og lille 'k'.

Jeg finder på denne baggrund, at omtalen af tanken i den pågældende faktura ikke har udgjort et dækkende grundlag for at antage, at der skulle være tale om netop den kugletank, som går under navnet 'Kugletanken' og er produceret af B. Christensen. Klageren burde særligt have indset dette, efter at han ved H. Kommunes annonceringer i lokalpressen 1987, 1991 og 2002 blev klar over, at den ulovlige Ajva tank også var en kugletank.

…

Jeg skal endvidere fastholde, at det nærmere indhold af klagerens instruks til sin arkitekt forud for indkøbet af olietanken ikke er underbygget af andre fortolkningsbidrag end klagerens egen erindring 29 år senere. Der foreligger således ikke andre dokumenter eller vidnesbyrd, som kan belyse, om klageren tilbage i 1975 lagde afgørende vægt på, om der skulle indkøbes en olietank af fabrikatet 'Kugletanken' produceret af virksomheden B. Christensen, eller om det var tilstrækkeligt, at der blot blev indkøbt en kugletank produceret i et rustfrit materiale som omtalt i produktbladet.

Det eneste der med sikkerhed vides i dag er, at der rent faktisk blev indkøbt en kugleformet plasttank på 2.500 l fra virksomheden AJVA Plast A/S. Det forhold at klager accepterede, at der blev indkøbt en tank på 2.500 l i stedet for én på 5.000 l, må imidlertid tages som udtryk for, at han var indforstået med, at der blev indkøbt en tank, som ikke var 100 % identisk med den i produktbladet omtalte tank.

Det fastholdes endvidere, at klageren ved at være i besiddelse af produktbladet har haft mulighed for at gennemgå det fuldt ud og ikke blot forsiden. Herudover må det forventes, at en tankejer sætter sig ind i den til enhver tid gældende lovgivning vedrørende hans oliefyrsanlæg, herunder olietankbekendtgørelsen, og såfremt tankejeren har holdt sig i uvidenhed om lovgivningens krav, er dette ikke en undskyldende omstændighed.

For en god ordens skyld skal jeg bemærke, at jeg ikke har grundlag for at udtale mig om Kuwait Petroleum (Danmark) A/S' handlinger og undladelser i forbindelse med

etableringen af en ny olietank, men jeg går bestemt ud fra, at klageren har draget omsorg for, at samtlige krav i henhold til olietankbekendtgørelsen nu er opfyldt."

I skrivelse af 22/10 2004 til nævnet har klageren bl.a. anført:

"Det må stå fast at læser man produktbladet er der tale om et produktnavn (varemærke). Læser man fakturaen er der tale om et navn, fordi det står skrevet med stort begyndelsesbogstav.

Da jeg udtrykkeligt havde meddelt min arkitekt at jeg ønskede netop dette produkt og hvorfor og i øvrigt havde fuld tillid til min arkitekt, jeg havde ikke haft grund til andet, var fakturaen for mig blot en bekræftelse på at jeg havde fået det jeg havde bestilt. Jeg må på den baggrund fastholde at fakturaen ikke sender signaler om, at noget var helt forkert og noget jeg skulle reagere på. Det er rigtigt at sagen går 29 år tilbage. I 29 år har jeg gemt produktbladet fra B. Christensen, fordi jeg var overbevist om at det var en sådan tank jeg havde. Man gemmer jo ikke reklamer/produktblade i 29 år hvis de ikke har betydning.

Da jeg således er overbevist om at det er en B. Christensen Kugletanken jeg har, reagerer jeg ikke på kommunens annoncer om Ajvatanke.

…

Jeg kan oplyse at jeg har draget omsorg for at kravene i olietankbekendtgørelsen er opfyldt, men det er tankevækkende at olieselskabet som er eksperten ikke vidste hvad der krævedes. Jeg føler det grotesk at min modpart stiller endog meget høje krav til hvad almindelige forbrugere bør vide, når eksperten ikke ved det."

Parterne har herefter haft yderligere korrespondance.

Efterfølgende har klageren på selskabets advokats opfordring fremsendt dokumentation for sine tidligere olieleverancer. Af dokumentationen fremgår det, at han tidligere har fået leveret olie fra Hydro Texaco A/S og Statoil A/S, der begge er omfattet af forsikringsordningen.

Nævnet er forelagt de fotos, der er vedlagt sagen.

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"**5. Hvornår dækker forsikringen ikke**

Forsikringen dækker ikke,

…

- når forureningen stammer fra installationer, som Sikrede vidste eller burde vide ikke opfylder offentlige forskrifter herom, indeholdt i olietankbekendtgørelsen."

Nævnet udtaler:

Nævnet lægger efter sin gennemgang af sagen til grund, at klageren i 1975 på grundlag af et produktblad for B. Christensen Kugletanken via sin arkitekt bestilte den i produktbladet omhandlede kugletank, der kunne leveres i flere størrelser, og at han har haft fuld føje til at antage, at det var en sådan tank, der blev leveret og nedgravet på hans ejendom. Nævnet lægger herved vægt på, at klagerens forklaring understøttes af, at han i hele perioden har opbevaret produktbladet for B. Christensen Kugletanken.

På baggrund af klagerens velbegrundede opfattelse af, at hans olietank var af fabrikat "Kugletanken" fra B. Christensen, finder nævnet, at det ikke kan bebrejdes klageren, at han ikke efterfølgende har foretaget nærmere undersøgelser af olietankens fabrikat og lovlighed, herunder at skaffe sig en kopi af den tankattest, som han i 1978 efter ønske fra H. Kommune foranledigede sendt til kommunen.

Det er herefter nævnets opfattelse, at selskabet ikke har sandsynliggjort, at klageren vidste eller burde vide, at olietanken ikke opfyldte offentlige forskrifter herom indeholdt i olietankbekendtgørelsen. Selskabet har således været uberettiget til at påberåbe sig den ovenfor refererede undtagelsesbestemmelse i forsikringsbetingelserne.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e :

Selskabet, Topdanmark Forsikring A/S, skal anerkende at være forpligtet til at yde forsikringsdækning af den anmeldte skade.

J. Hermann